

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF CHRISTIAN FALZON SCERRI
ONOR. IMĦALLEF JOSETTE DEMICOLI**

Seduta ta' nhar il-Ħamis, 26 ta' Ġunju, 2025.

Numru: 16

Rikors Numru: 921/2018/1 FDP

Desmond Mizzi u D.M. Holdings Limited (C-8404)

v.

Unitrade Limited (C-9456); Joseph Vincent sive Jovan Mizzi; Gabrielle Mizzi; Mizzi Group Limited; Dr Tonio Fenech għal kull interess li jista' jkollu; Tonio Zarb għal kull interess li jista' jkollu; u Steve Orton għal kull interess li jista' jkollu

Il-Qorti:

1. Din hija sentenza dwar appell imressaq mill-atturi Desmond Mizzi u D.M. Holdings Limited kontra sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili mogħtija nhar it-23 ta' Mejju, 2024 fejn ċaħdet it-talbiet tagħhom għat-tħassir ta' skrittura datata 17 ta' Ġunju, 2005.

Daħla

2. B'rikors maħluf imressaq fl-14 ta' Settembru, 2018, l-atturi fissru kif il-kumpanija attriċi D.M. Holdings Limited u l-kumpanija konvenuta l-oħra, Unitrade Limited huma l-uniċi azzjonisti, fi kwoti indaqs bejniethom, fil-kumpanija konvenuta l-oħra Mizzi Group Limited.

3. Jissoktaw jgħidu kif l-attur Desmond Mizzi huwa azzjonist maġġoritarju fil-kumpanija D.M. Holdings Limited u għandu l-kontroll sħiħ tagħha, filwaqt li l-konvenut Joseph Vincent sive Jovan Mizzi huwa l-azzjonist maġġoritarju ta' Unitrade Limited u għandu l-kontroll sħiħ ta' din l-istess kumpanija.

4. Jingħad li permezz ta' skrittura privata tas-17 ta' Ġunju, 2005, l-atturi Desmond Mizzi u D.M. Holdings Limited, flimkien mal-konvenuti Joseph Vincent sive Jovan Mizzi, martu Gabrielle Mizzi, Unitrade Limited u Mizzi Group Limited, ħatru lill-konvenuti l-oħra Dr. Tonio Fenech, Tonio Zarb u Steve Orton sabiex flimkien jaġixxu bħala *Valuation Committee* jew Kumitat ta' Valutazzjoni (minn hawn 'il quddiem imsejjaħ KV) u jhejju valutazzjoni u skema ta' diviżjoni tan-negozju ta' Mizzi Group Limited, b'mod partikolari skont il-klawsola 1.1:

«to carry out, in as thorough and expeditious a manner as reasonably possible, a professional valuation of the Company's Business, with a view to allowing for a proper division and distribution or otherwise a restructuring of such Business as well as of the Company's subsidiary and Associated companies and of the shares held therein by the Shareholders or the Company, in such manner as the Valuation Committee shall at its sole discretion deem fair and expeditious in

the circumstances in accordance with and in order to give effect to the terms of this Agreement.»

5. Barra minn hekk jingħad ukoll, fl-imsemmi ftehim li:

«1.7 The finality and purpose of the Valuation Committee should further be understood as being that of establishing: (a) the value of the Business, net of any dues to the third parties above described; (b) a scheme of division, distribution and/or restructuring of the assets and liabilities of the Company (taking the subsidiaries and other associated companies into account), to enable a fair division, distribution and/or restructuring of the relevant assets between Desmond Mizzi and Jovan Mizzi, and/or their nominees respectively as the Valuation Committee shall at its own discretion order in terms of this Agreement, and (c) the procedure in accordance with which the scheme described in Clause 1.7(b) hereof is to be given effect; hereinafter the "Valuation".»

6. Ifissru kif il-KV qatt ma temm l-inkarigu tiegħu skont l-imsemmija skrittura u li Steve Orton irriżenja mill-inkarigu tiegħu fit-12 ta' Awwissu, 2017. Ġara li l-partijiet li dehru fuq l-iskrittura tas-17 ta' Ġunju, 2005, ma setgħux jiftehmu dwar sostitut għall-imsemmi Steve Orton, jew mod ieħor kif l-istess skrittura setgħet tiġi integrata.

7. L-atturi għalhekk jgħidu li l-kompożizzjoni tal-KV m'għadux aktar fis-seħħ u l-qasma, distribuzzjoni u/jew ristrutturar tan-negozju, jiġifieri l-assi u l-passiv, tal-kumpanija Mizzi Group Limited u l-kumpaniji sussidjarji marbuta magħha, hekk kif maħsub fl-istess skrittura datata 17 ta' Ġunju, 2005, ma jistax jiġi aktar imwettaq u għalhekk l-obbligi u drittijiet naxxenti mill-istess skrittura intemmu. Fil-fehma tal-atturi, isegwi li l-iskrittura tas-17 ta' Ġunju, 2005 għandha tiġi mħassra.

8. Għalhekk għal dawn ir-raġunijiet, l-atturi talbu lill-Qorti sabiex:

«1. Tiddikjara illi konsegwentement għar-riżenja ta' Steve Orton mill-Valuation Committee li gie maħluq bl-iskrittura datata 17 ta' Ġunju 2005 (anness Dok. 'DMI'), il-qasma, distribuzzjoni u/jew ristrutturar tan-negozju, ossia l-assi u l-passiv, tas-soċjetà Mizzi Group Limited u s-soċjetajiet sussidjarji u relatati tagħha, hekk kif kontemplati fl-istess skrittura datata 17 ta' Ġunju 2005, ma jistax jiġi aktar imwettaq u għalhekk l-obbligi u drittijiet naxxenti mill-istess skrittura intemmu.

2. Konsegwentement, tħassar l-iskrittura datata 17 ta' Ġunju 2005.

Bl-ispejjeż a karigu tal-intimati li qed jiġu ingunti minn issa stess għas-subizzjoni tagħhom.»

9. Il-konvenut Tonio Zarb ressaq nota fl-24 ta' Ottubru, 2018, li biha ddikjara li huwa m'għandux pożizzjoni fuq it-talbiet attriċi u li m'għandux interess fl-azzjoni.

10. Il-konvenuti Unitrade Limited, Joseph Vincent sive Jovan Mizzi u Gabrielle Mizzi, ressqu r-risposta maħlufa tagħhom fil-25 ta' Ottubru, 2018 li biha eċċepew hekk:

«1. Illi qabel xejn, il-lis alibi pendens billi l-mertu ta' din il-kawża huwa identiku għal dik intavolata mill-esponenti permezz tar-rikors ġuramentat bin-numru **852/2018 LM fl-ismijiet Unitrade Limited et v. Dr Tonio Fenech et.** F'dan ir-rigward ikun utli u spediti illi din il-kawża tiġi konnessa mal-kawża surreferita u tintbagħat quddiem l-Ewwel Qorti.

2. Illi in linea preliminarj, it-talbiet mressqa huma proċeduralment insostenibbli għaliex ma jagħtu l-ebda indikazzjoni a bażi ta' liema korp ġuridiku jew liema provvedimenti u artikoli tal-liġi qegħdin jissejsu.

3. Illi fil-mertu u mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjonijiet preliminari, it-talbiet rikorrenti għandhom jiġu respinti fit-totalità tagħhom bħala infondati fil-fatt u fid-dritt, u dan senjatament għar-raġunijiet elaborati fir-rikors ġuramentat surreferit (a skans ta' ripetizzjonijiet inutili) u inter alia, għar-raġunijiet segwenti:-

(i). L-esponenti u l-intimati Desmond Mizzi u D.M Holdings Limited ddelegaw l-inkariku tal-qasma lil tliet (3) mandatarji esperti, l-intimati l-oħra Dr Tonio Fenech, Tonio Zarb u Steve Orton.

(ii) *Pertinenti jingħad illi għajr il-prokura annessa mal-ftehim tai-2005, l-ebda ftehim ieħor ma ġie ffirmat mal-intimati Dr Fenech u s-sinjuri Zarb u Orton.*

(iii) *Il-liġi hija ċara u inekwivoka fl-Artikolu 1877 tal-Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta u ċjoè illi:-*

«(1) Meta b'att wieħed jiġu maħtura żewġ prokuraturi jew mandatarji, inkella iżjed, huma mhumix bejniethom responsabbli in solidum ħlief jekk ikun ġie hekk miftiehem espressament.

(2) Kull wieħed minn dawn il-mandatarji jista' jesegwixxi l-mandat b'mod li jiswa, ukoll mingħajr il-kunsens tal-mandatarji l-oħra, jew bl-opposizzjoni tagħhom, barra minn meta l-mandant ikun ordna espressament illi l-wieħed ma jistax jaġixxi mingħajr l-ieħor, jew ikun xort' oħra qassam espressament bejniethom l-inkarigi ta' kull wieħed.»

Għalhekk ma jistax jiġi ddikjarat li konsegwentement għar-riżenja ta' Steve Orton mill-inkariku tiegħu, il-qasma, distribuzzjoni u/jew ristrutturar tan-negożju ma jistax isir.

Salv eċċezzjonijiet ulterjuri skont kif tippermetti l-liġi. Bl-ispejjeż.»

11. Filwaqt li l-konvenut L-Avukat Dr. Tonio Fenech wieġeb kif ġej bir-risposta maħlufa tiegħu tas-26 ta' Ottubru, 2018:

«1. Illi l-Konvenut Avv. Tonio Fenech jirrileva li hu dejjem aġixxa in buona fede u fl-aħjar mod possibli fl-espletazzjoni tal-inkarigu tiegħu u għalhekk m'għandu jgħorri ebda responsabbiltà, inkluża dik ta' spejjeż, għal dak li qiegħed iseħħ bejn l-atturi u l-konvenuti l-oħra, u dan kif inhu rifless ukoll mill-fatt li hu ġie involut fil-proċeduri odjerni biss għal kull interess li jista' jkollu u l-fatt li l-konvenut Fenech kien ġja nforma l-partijiet illi stante evidenti nuqqas ta' qbil bejn l-atturi, hu ma setgħax jissokta bl-inkarigu tiegħu sakemm ma' t-tilwima tiġi riżolta;

2. Illi f'kull każ l-esponenti Tonio Fenech jirrileva li hu għadu ma tħallasx għal parti mix-xogħol imwettaq minnu fl-espletazzjoni ta' l-inkarigu u qiegħed jirriżerva fl-aktar mod assolut li jitħallas għas-servizzi professjonali reżi minnu;

3. B'riżerva għall-eċċezzjonijiet ulterjuri.»

12. Fit-12 ta' Novembru 2018, Dr Vincent Galea, bħala mandatarju tal-assenti Steve Orton, ippreżenta twegiba fejn laqa' għal dak mitlub billi qajjem l-eċċezzjonijiet kif ġej:

«1. Illi l-istanti jirrileva li huwa ma kienx involut fil-kitba tal-iskrittura ossia ftehim datat 17 ta' Ġunju, 2005.

2. Illi huwa rriżenja min fuq il-Valuation Committee fit-12 ta' Awwissu, 2017 minħabba, fost affarijiet oħra, nuqqas ta' qbil fundamentali mal-membri l-oħra tal-Valuation Committee, li, fil-fehma tiegħu ma hallielux alternattiva oħra ħlief li jirriżenja. Dan in-nuqqas kien qabel ma ngħatat l-aħħar direttiva lil Valuation Committee u għalhekk, dak rikjest ma setax jiġi attwat.

3. Illi din id-deċiżjoni tiegħu hija irrevokabbli.

4. Illi għalhekk, in vista tal-premess, huwa jirrimetti ruħu għal ġudizzju tal-Onorabbli Qorti.

5. Salvi eċċezzjonijiet u difiżi ulterjuri permessi lill-istanti fil-fatt u fid-dritt.»

13. Permezz tas-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tat-23 ta' Mejju, 2024, il-kawża ġiet deċiża fis-sens illi ċaħdet it-talbiet attriċi kif imressqa, b'dan illi l-ispejjeż kollha jiġihallu mill-atturi solidalment bejniethom.

14. Ir-raġunijiet li wasslu lill-Ewwel Qorti sabiex tiddeċiedi hekk kienu dawn:

«**Fatti**

31. Jirriżulta, mill-provi prodotti kif ukoll mis-sottomissjonijiet tal-abbli difensuri tal-partijiet, illi fil-każ odjern illi l-partijiet Desmond Mizzi u Joseph Vincent Mizzi, magħruf bħala Jovan Mizzi, huma aħwa u kellhom negozju tal-familja, li llum hija s-soċjetà intimata Mizzi Group Limited.

32. Jirriżulta illi s-soċjetà Mizzi Group Limited, iffurmata fit-8 ta' Ottubru 1997, għandha bħala azzjonisti f'ishma indaqs is-soċjetà rikorrenti DM Holdings Limited, illi tagħha Desmond Mizzi huwa l-unika azzjonist, u s-soċjetà Unitrade Limited, illi tagħha l-intimati Jovan Mizzi u martu Gabrielle Mizzi huma azzjonisti.

33. Jirriżulta illi bejn l-aħwa ma bediex jintlaħaq ftehim dwar kif għandha timxi l-quddiem l-operat ta' Mizzi Group Limited, li kienet iġġib flimkien varji entitajiet differenti li fihom il-koll kellhom kontroll, u għalhekk għas-sena 2000, bdew jikkontemplaw il-possibbiltà li jaqsmu n-negozju bejniethom.

34. Jirriżulta illi fis-17 ta' Ġunju 2005, wara ħafna diskussjonijiet u negozjati, il-partijiet waslu biex iffirmaw dokument, hekk imsejjaħ 'Business Valuation and Division / Restructuring Agreement', li l-ħsieb tiegħu kien kif ġej: (fol 9)

AND WHEREAS in view of certain differences which have arisen between the Shareholders they now wish to obtain an independent professional valuation of the Company, including its subsidiary and associated companies, and their respective assets, liabilities and businesses;

AND WHEREAS the Shareholders wish to use such independent valuation as the basis on which the Company's assets, liabilities as well as businesses (which, for the purposes of this Agreement shall include the assets, liabilities and businesses of its subsidiary and associated companies, and which shall hereinafter together be referred to as the "Business") is to be divided equally and fairly between them through a division, distribution and / or restructuring in accordance with the manner set forth in this Agreement;

35. Jirriżulta illi, bħala bażi tal-ftehim, il-partijiet qablu illi tiġi kkreata 'l hekk imsejja 'Valuation Committee', liema kumitat kellu jkun kompost mill-intimati Dr Tonio Fenech, Mr Steve Orton u Mr Tonio Zarb.

36. Jirriżulta illi l-mansjonijiet tal-Kumitat kienu spjegati kif ġej:

to carry out, in as thorough and expeditious a manner as reasonably possible, a professional valuation of the Company's Business, with a view to allowing for a proper division and distribution or otherwise a restructuring of such Business as well as of the Company's subsidiary and associated companies and of the shares held therein by the Shareholders or the Company, in such manner as the Valuation Committee shall at its sole discretion deem fair and expeditious in the circumstances in accordance with and in order to give effect to the terms of this Agreement.

37. Jirriżulta wkoll illi l-partijiet qablu li:

The Parties hereby jointly and severally agree that they shall submit without any recourse or contestation whatsoever to, and perform promptly any act as shall be necessary to give effect to, the division, distribution and/or restructuring and details and procedures concerning same as shall be ordered by the Valuation Committee at its sole discretion, on the basis of the valuation exercise and other dispositions, as shall hereinafter be described.

38. Jirriżulta, madanakollu, illi dak pattwit mill-partijiet ma ġiex onorat.

39. Jirriżulta, di fatti, illi fis-27 ta' Jannar 2006, il-Valuation Committee kien approva b'mod unanimu l-hekk imsejjaħ "Mekkanizmu" illi kien ser jintuża sabiex il-proprjetajiet kollha tas-soċjetà Mizzi Group Limited jinqasmu bejn l-azzjonisti fuq ġa indikati.

40. Jirriżulta illi l-konkluzjonijiet tal-Valuation Committee ma niżlux tajjeb mar-rikorrenti u r-rikorrenti odjerni bdew il-proċeduri 962/2006 sabiex jiġi dikjarat, fost affarijiet oħra, illi "t-tfassil tal-mekkanizmu kien aġir ultra vires".

41. Jirriżulta illi b'sentenza tal-Qorti tal-Appell datata 24 ta' Ġunju 2011, il-Qorti tal-Appell qablet illi l-mekkanizmu adoperat kien ultra vires, filwaqt illi ċaħdet it-

talbiet l-oħra ta' ksur ta' obbligi fiduċjarji u ta' negliġenza indirizzati fil-konfront ta' l-intimati odjerni.

42. Jirriżulta illi tali deċiżjoni waslet, b'mod previst, għal żewġ kawżi oħra, waħda intentata minn Desmond Mizzi et kontra l-kumplament tal-partijiet, Rik Nru 300/12 JZM u oħra intentata minn Jovan Mizzi et kontra l-kumplament tal-partijiet, Rik Gur Nru 158/13 JZM.

43. Jirriżulta illi ż-żewġ kawżi ġew deċiżi kontestwalment fid-29 ta' Settembru 2016, fejn filwaqt illi t-talba sabiex issir il-valutazzjoni mingħajr il-mekkaniżmu magħmula minn Desmond Mizzi ġiet miċħuda, it-talba ta' Jovan Mizzi ġiet parzjalment milqugħa, fejn filwaqt li valutazzjonijiet tal-binja Millenia ma ġewx dikjarati żbaljati, ġie dikjarat illi l-Valuation Committee kellha tasal għal valutazzjoni ekwa tal-immobbli Millennia filwaqt li l-Qorti ordnat lill-Valuation Committee sabiex jgħaddu għad-diviżjoni, sa fejn jistgħu.

44. Jirriżulta illi ma sar ebda appell minn ebda minn tali deċiżjonijiet.

45. Jirriżulta, madanakollu, illi qabel mal-Valuation Committee ma seta' jgħaddi biex jottempera l-ordnijiet mogħtija lil mill-Qorti u aċċettati mill-partijiet kollha, Steve Orton irriżenja.

46. Jirriżulta illi dana wassal għal diverbju ieħor bejn l-aħwa, fejn ma kinux qed jaqblu dwar dak li kellu jsir.

47. Jirriżulta li eventwalment, fit-22 ta' Awwissu 2018, l-intimati Jovin Mizzi et ipprezentaw il-kawża Rikors Guramentat Nru 852/2018 li qiegħed jinstema' minn dina l-Qorti u qed tistenna l-eżitu tal-kawża odjerna, fejn fost affarijiet oħra, qed jintalab lil Valuation Committee sabiex tespleta l-inkariku tagħha.

48. Sussegwentement, fl-14 ta' Settembru 2018, ir-rikorrenti odjerni nedew il-proċeduri odjerni fejn talbu li jiġi dikjarat li, konsegwenza tar-riżenja ta' Steve Orton, l-qasma ma setgħetx isseħħ u għalhekk l-iskrittura tas-17 ta' Ġunju 2005 kellha tiġi mħassra.

Pożizzjonijiet legali fil-proċeduri odjerni

49. Jirriżulta illi, bl-ażżjoni odjerna, ir-rikorrenti Desmond Mizzi u l-kumpanija tiegħu DM Holdings Limited, qed jargumentaw illi, ladarba l-partijiet kienu qablu fuq tliet persuni, li ffurmaw il-Valuation Committee, sabiex jivvalutaw u jaqsmu l-assi illi s-soċjetà Mizzi Group Limited kellha, il-fatt illi wieħed mit-tliet persuni minnhom imqabbda, illum-il ġurnata, irriżenja minn tali inkarigu, ifisser illi tali Kumitat ma setax jibqa' jopera, u għalhekk il-ftehim ma kienx aktar attwabbli.

50. Jirriżulta illi, mill-banda l-oħra, l-intimati Jovan Mizzi et jikkontendu illi l-inkarigu mogħti lil Valuation Committee seta' jitkompla, anke fl-assenza ta' Steve Orton, peress illi t-tliet persuni ġew flimkien maħtura bħala mandatarji tal-partijiet sabiex jeżegwixxu l-qasma u għalhekk japplika dak ipprovdut fl-Artikolu 1877 tal-Kap 16.

51. Jirriżulta wkoll illi, filwaqt li l-intimat Tonio Zarb jiddikjara li ma għandux posizzjoni fuq it-talbiet tar-rikorrenti, l-intimat Dr Tonio Fenech jiddikjara illi kwalsiasi kontroversja fuq il-ftehim kellha tiġi riżolta permezz ta' arbitraġġ, kif stabbilit fl-Artikolu 22.2 tal-ftehim. L-intimat Steve Orton, da parte tiegħu, saħaq illi r-riżenja tiegħu kienet waħda irrevokabbli u stqarr li dak rikjesta mill-Valuation Committee ma setax jiġi attwat.

Konsiderazzjonijiet tal-Qorti.

52. Il-Qorti tibda billi tosserva illi huwa għajb illi ftehim li sar fil-2005 u li seta' wasal għal ftehim fis-sena 2006 kellha tiġi mxekkla u mkaxkra sal-lum, kważi għoxrin sena wara, riżultat ta' serje interminabbli ta' kawżi li ċertament kkreaw saga sħiħa bejn l-aħwa Desmond Mizzi u Jovin Mizzi, u li l-Qorti tinstab ċerta kellha effetti negattivi fuq mhux biss il-partijiet direttament iżda wkoll fuq il-persuni kollha li setgħu kellhom xi konnessjoni mal-avvjament tal-familja illi kellhom bejniethom l-aħwa Mizzi.

53. Ikkunsidrat dan, il-Qort tqis illi l-punto ta' partenza tal-argumentazzjonijiet u konsiderazzjonijiet kollha ta' dina l-Qorti għandu jkun il-ftehim, tant diskuss u kombattut bejn il-partijiet, sa minn qabel ma ġie ffirmat, u li ġie konkluż fis-17 ta' Ġunju 2005.

54. Jidher ċar minn qari akkurat tal-ftehim, illi filwaqt li l-'Valuation Committee' ingħata l-inkarigu sabiex isir "a professional valuation" tali inkariku ingħata lill-'Valuation Committee' soġġett għall-kondizzjonijiet ben prestabbiliti u maqbula mill-aħwa Mizzi u l-kumpanniji rispettivi tagħhom, liema kundizzjonijiet imorru oltre l-inkarigu tal-Valuation Committee.

55. Jirriżulta, di fatti, illi l-partijiet aħwa Mizzi kienu ġia qablu dwar kif kellha ssir il-qasma ta' bejniethom, u hawnhekk il-Qorti tagħmel referenza għall-klawsola 1.6 tal-ftehim illi jipprovdi dan li ġej:

1.6 The Parties agree that the division, distribution and / or restructuring that shall be ordered by the Valuation Committee in terms of this Agreement shall provide that:

(a) the lot that shall be given to D.M. Holdings Limited and/or to Desmond Mizzi as its nominee (and / or to any other of its nominees) shall include:

(i) the immovable property known as "@ 240". situated in Zabbar Road, Fgura for the value ascribed by the Valuation Committee which value has regard to the market value of the building, unless said value is otherwise agreed in terms of Clause 9 hereunder, which includes the capitalised value of rental income arising from the contractual lease of any space within said building;

(ii) the liability' to repay the outstanding overdraft of the Company and or its subsidiary or associated companies (Account Number 89038731001) with HSBC Bank Malta p.l.c. (the "Bank"), which at the Cut-off Date stood at Lm 487,591; and

(iii) all items of stock in the inventory of the Company and its subsidiary and associated companies, other than Lot Nos (as per companies inventory): 8814 / 9458 / 10338 (as well as other minor items which as at the Cut-off Date were situated at Jovan Mizzi and Gabrielle Mizzi's residence referred to in Clause 1.5 of this Agreement) from the antiques stock which shall be allocated to the lot of Jovan Mizzi. for values that the Valuation Committee shall deem equitable in the circumstances.

(b) the lot that shall be given to Unitrade Limited and/or to Jovan Mizzi as its nominee (and / or to any other of its nominees) shall include:

(i) the immovable property known as "Millennia", situated in Aldo Moro Street, Marsa for the value which, unless otherwise agreed in terms of Clause 9 hereunder, shall be ascribed to it by the Valuation Committee having regard to the market value of the building, and the capitalised value of rental income arising from the contractual lease of any space within the said building;

(ii) the liability to repay the outstanding loans of the Company and / or its subsidiary or associated companies with the Bank, as per the bank account numbers and amounts listed in Schedule 1 hereto, and which at the Cut-off Date stood at a total of Lm810,607.12;

(iii) the items specified in Clause 1.6(a)(iii) above.

56. Jirriżulta wkoll illi l-istess ftehim jipprovdi dwar kif l-assi kellhom jibqgħu jiġu amministrati sakemm issir il-qasma finali, tant illi, fl-Artikoli 14 u 15 hemm pprovdut dan li ġej:

14.1 The Parties agree that with effect from the Cut-off Date, until the date when a division, distribution and / or restructuring of the Company's business is effected in terms of this Agreement, the consequences of any acts or decisions, and any profits or losses by the Company or its subsidiary or associated companies, shall be taken into account by the Valuation Committee, and shall be attributed to the Shareholder by whose endeavours same were occasioned (and/or to Desmond Mizzi or Jovan Mizzi as the case may be).

14.2 The Parties furthermore agree that as from the date of this Agreement Unitrade Limited and/or Jovan Mizzi as its nominee (and / or to any other of its nominees) shall be solely responsible for the management and administration of the immovable property known as "Millennia" and entitled to possession thereof and further D.M Holdings Limited and/or Desmond Mizzi as its nominee (and / or to any other of its nominees) shall be solely responsible for the management and administration of the immovable property known as "@ 240" and entitled to possession thereof, provided however that neither Shareholder shall have the right to sell, transfer or otherwise alienate any immovable property belonging to the Company or any of its subsidiary or associated companies without the prior written consent of the other Shareholder. If such consent is not forthcoming, such alienation can be made only after the Valuation Committee would have considered the matter and ensured that sufficient measures are put in place, in their absolute discretion, in order to ensure the protection of the interest of the

other Shareholder and/ or any other Party, as may be derived from this Agreement.

14.3 D.M. Holdings Limited and/or Desmond Mizzi on the one part and Unitrade Limited and/or Jovan Mizzi on the other shall be solely responsible for any repayments due from each of them respectively in connection with the overdraft and loan account number or numbers stated in Clause 6(a)(ii) [in respect of D.M. Holdings Limited and/or Desmond Mizzi] and Clause 1.6(b)(ii) [in respect of Unitrade Limited and/or Jovan Mizzi] during the period between the Cut-off Date and the date of division, distribution and / or restructuring of the Company's Business is effected in terms of this Agreement,

14.4 Each of the Shareholders, and their respective directors, hereby undertake and accept personal responsibility to make such payments as aforesaid and shall keep the other Shareholder indemnified for any failure to do the same. The Valuation Committee shall be asked to suggest alternatives in terms of which the security granted to the Bank to secure the payment obligations under the overdraft facility and loans referred to in Clause 1.6 hereof, with an end to ensuring that separate security is granted by D.M. Holdings Limited and/or Desmond Mizzi as its nominee (and / or any other of its nominees) and Unitrade Limited and/or Jovan Mizzi as its nominee (and / or any other of its nominees) in respect of the payment obligations respectively assumed by them as aforesaid. The Parties hereby undertake to implement the directions of the Valuation Committee to this end, provided that the Valuation Committee shall take proper account of any costs and expenses incurred for the purposes of providing such separate security as aforesaid, and determine who shall be responsible for paying same.

15. The Shareholders hereby agree that D.M. Holdings Limited and/or Desmond Mizzi as its nominee (and / or any other of its nominees) shall be allowed to continue using, without any title and on mere sufferance, the office space on the second floor of Millennia currently used by Desmond Mizzi (and / or other nominees of D.M. Holding Limited) and to continue storing and displaying at Millennia the stock which is presently there stored, and which stock is to be allocated to the lot of D.M. Holdings Limited in terms of this Agreement. Accordingly, the said office space shall be vacated and the stock shall be removed immediately from Millennia on the earlier of (i) the division, distribution and / or restructuring of the Company's Business effected in terms of this Agreement, or (ii) Unitrade Limited and/or Jovan Mizzi as its nominee (and / or any other of its nominees) making a request to D.M. Holdings Limited and/or Desmond Mizzi as its nominee requiring the relevant space at Millennia, or part thereof, to be leased to third parties or for any other commercial use at any time, provided that in the event that such request is not accepted by D.M. Holdings Limited and/or Desmond Mizzi as its nominee within three days of it being made, the matter shall be referred to the Valuation Committee and D.M. Holdings Limited and/or Desmond Mizzi as its nominee (and / or any other of its nominees) shall then be required to immediately vacate and remove the stock, or such part thereof as is relevant, from Millennia if Unitrade Limited and/or Jovan Mizzi as its nominee (and / or any other of its nominees) shows to the reasonable satisfaction of the Valuation Committee that it has a real possibility of securing alternative use for Millennia on arms length commercial terms, and a reasonable period of time as shall be finally determined by the Valuation Committee is afforded to D.M. Holdings Limited and/or Desmond Mizzi as its nominee (and / or any other of its nominees) to vacate Millennia. Provided

furthermore that during the period in which D.M. Holdings Limited and/or Desmond Mizzi as its nominee (and / or to any other of its nominees) shall use office space, store, display or otherwise transact business at or from Millennia D.M. Holdings Limited shall be liable to refund to Unitrade Limited any expenses or disbursements, including inter alia ordinary maintenance, water, electricity, telephone and communication charges and maintenance, incurred in connection therewith.

57. Jirriżulta ċar, anke mill-ftehim stess, illi l-irwol tal-Valuation Committee kien biss parti minn pjan ta' qasma bejn l-aħwa Mizzi, illi kien ġa ben stabbilit u sussegwentement attwat, kif ħareġ ċar mix-xhieda tal-istess aħwa Mizzi, li t-tnejn ikkonfermaw illi huma ħadu f'idejhom ir-riedni tal-avvjamenti u kumpanniji illi kien ġa ben stabbilit illi għandhom jingħataw lilhom skont l-Artikolu 1.6 riprodott fil-paragrafu 54 aktar 'il fuq.

58. Jirriżulta, di fatti, illi hekk kif kien qed jiġi ċċarat x'kienu l-mansjonijiet tal-Valuation Committee, l-aħwa Mizzi ftehm u wkoll illi:

1.7 The finality and purpose of the Valuation Committee should further be understood as being that of establishing:

(a) the value of the Business, net of any dues to the third parties above described;

(b) a scheme of division, distribution and / or restructuring of the assets and liabilities of the Company (taking the subsidiaries and other associated companies into account), to enable a fair division, distribution and / or restructuring of the relevant assets between Desmond Mizzi and Jovan Mizzi, and/or their nominees respectively as the Valuation Committee shall at its own discretion order in terms of this Agreement, and

(c) the procedure in accordance with which the scheme described in Clause 1.7 (b) hereof is to be given effect;

59. Dana kollu qiegħed jingħad, peress illi t-talba aħħarija tar-rikorrenti illi għamlu permezz tal-kawża odjerna hija sabiex din il-Qorti tiddikjara illi "l-obbligi u drittijiet naxxenti mill-istess skrittura intemmu" u għalhekk il-Qorti ġiet mitluba sabiex "tħassar l-iskrittura datata 17 ta' Ġunju 2005."

60. Hawnhekk il-Qorti ma tistax ma tirrilevax illi ħareġ ċar, mill-assjem tal-provi, illi filwaqt li l-Valuation Committee ma spiċċax ikkonkluda l-mansjonijiet lil mogħtija, kemm minħabba f'varji proċeduri mibdija mir-rikorrenti kif ukoll minħabba r-riżenja ta' Steve Orton wara li l-Valuation Committee ġie ordnat sabiex jagħmel id-diviżjoni stabbilita, huwa minnu, iżda, li l-aħwa Mizzi w il-kumpanniji tagħhom, ħadu taħt il-kontroll tagħhom, l-assi illi huma kienu ġia pprevedew li ser jaqsmu bejniethom, u li għalhekk setgħu faċilment jibdwu jigu operati minnhom, salv valutazzjoni illi kellha ssir bħala parti mill-qasma finali.

61. Għalhekk, jidher ċar illi, għad-differenza ta' dak rikjest mir-rikorrenti permezz tal-proċeduri odjerni, il-ftehim tas-17 ta' Ġunju 2005 ġa beda jkun attwat mill-partijiet aħwa Mizzi nfushom, u għalhekk ċertament fl-ebda mument ma jista' jingħad illi l-iskrittura għandha tiġi mħassra, peress illi, bħala stat ta' fatt, ġa bdiet tiġi attwata mill-intimati aħwa Mizzi.

62. Din il-Qorti tosserva illi r-raġunament tagħha kien ikun ferm differenti kieku l-aħwa Mizzi ma kinux, bi ftehim bejniethom, ġa bdew jattwaw il-qasma illi ftehm u bejniethom – madanakollu, ladarba l-aħwa Mizzi ġia qasmu l-operazzjoni tal-assi bejniethom, u ġa attwaw tali qasma, ikun ċertament bi ksur ta' l-ispiritu eżerċitat mill-aħwa Mizzi meta assumew l-operazzjoni tal-assi li ftehm li ser jaqsmu bejniethom, illi issa jiġi dikjarat li tali ftehim għandu jiġihassar daqslikieku ma eżista qatt.

Ikkunsidrat

63. Meqjusa tali punt, il-Qorti hija issa rinfaċċjata bis-sitwazzjoni kkreata minn Steve Orton li, wara li l-Qorti f'diversi kawżi ordnat lill-Valuation Committee sabiex tasal għall-diviżjoni tal-assi, għażel illi jirriżenja mill-obbligi minnu assunti, taħt il-pretest illi kien hemm “nuqqas ta' qbil fundamentali mal-membri l-oħra tal-Valuation Committee”, kif huwa jiddikara fl-eċċezzjonijiet tiegħu.

64. Ir-rikorrenti Desmond Mizzi et jikkontendu illi, ladarba Steve Orton irriżenja, il-Valuation Committee ma jistax jiffunzjona aktar u għalhekk il-ftehim ma jistax jiġi attwat.

65. Jidher ukoll illi Steve Orton jaqbel ma tali asserzjoni wkoll.

66. Mill-banda l-oħra, l-intimati Jovan Mizzi et jikkontendu illi, l-membri tal-Valuation Committee ngħataw Mandat sabiex joperaw għan-nom tal-aħwa Mizzi u għalhekk, ladarba ngħataw tali mandat, ir-riżenja membri tal-Valuation Committee setgħu jikkonkludu l-vertenza lilhom mogħtija, u dan abbażi ta' dak ipprovdut fis-**subartikolu 1877 tal-Kap 16**.

67. Il-membri l-oħra tal-Valuation Committee, ossia Tonio Zarb u Dr Tonio Fenech, kellhom veduti differenti dwar tali punt.

68. Tonio Zarb, illi fl-eċċezzjonijiet tiegħu saħaq illi ma għandu ebda interess fil-kawża odjerna, fl-affidavit tiegħu saħaq illi huwa qatt ma tqabbad bħala mandatarju tal-aħwa Mizzi, iżda kien biss qed jitqabbad għas-servizzi professjonali tiegħu biex jagħti valutazzjoni tal-proprjetà inkwistjoni.

69. Dr Tonio Fenech, da parte tiegħu, saħaq illi sakemm it-tilwima ta' bejn l-aħwa ma tiġix riżolta, huwa ma setax jissokka fl-inkarigu tiegħu, filwaqt illi irrileva li kwalsiasi tilwima kellha tiġi riżolta b'arbitraġġ a tenur tal-Artikolu 22.2 tal-ftehim.

70. Il-Qorti tistqarr illi ħasbet fit-tul dwar is-sitwazzjoni illi ġiet kkreata minn Steve Orton, meta għażel illi jirtira mill-inkarigu lilu mogħti għal raġunijiet li, għalkemm indikati bħala “nuqqas ta' qbil fundamentali” fl-eċċezzjonijiet tiegħu, ċertament ma ġewx ippruvati mill-istess Steve Orton illi kienu daqstant fundamentali, u tqis illi s-soluzzjoni għall-vertenza ta' bejn il-partijiet tista' tinstab fil-ftehim innifsu.

71. Il-Qorti, di fatti, tirrileva, illi, minkejja li l-ftehim imkien ma jipprovdi għall-possibbiltà illi jiġi appuntat membru ieħor tal-Kumitat flok xi wieħed minnhom illi jagħżel li jitlaq, imkien ma jispeċifika wkoll illi l-ħatra ta' membru ġdid in sostituzzjoni ta' membru li jitlaq ma hijiex possibbli.

72. Il-ftehim, di fatti, jipprovdi, fl-Artikolu 22 et seq tal-ftehim, illi f'każ illi tinqala' xi disputa bejn il-partijiet dwar il-ftehim, bħalma ċertament hija dik ta' nomina ta' membru ieħor flok il-membru illi rriżenja, tali disputa kellha tiġi riżolta billi l-ewwel jippruvaw jilħqu ftehim amikevoli bejniethom, u f'każ ta' eżitu negattiv, il-kwistjoni tiġi sottomessa għall-arbitraġġ quddiem 'panel' ta' tliet Arbitri a tenur tar-regoli tal-Malta Arbitration Centre.

73. Għalhekk, għad-differenza ta' dak illi qiegħed jiġi dikjarat mir-rikorrenti, kemm fir-rikors ġuramentat tiegħu kif ukoll fis-sottomissjonijiet tiegħu, ma huwiex minnu illi riżultat tar-riżenja ta' Steve Orton, il-qasma kkontemplata fil-ftehim ma jistax jiġi imwettaq, peress illi l-istess ftehim jipprovdi l-mezz sabiex disputa riżultanti minn riżenja ta' membru tiġi riżolta, l-ewwel b'mod amikevoli u, eventwalment, b'arbitraġġ.

74. Għalhekk, ma huwiex minnu dak illi r-rikorrenti qed jikkontendu, ossia illi l-ftehim ma huwiex aktar attwabbli u għalhekk għandu jiṭhassar, u għaldaqstant it-talbiet rikorrenti għandhom jiġu miċħuda.»

15. L-atturi ressqu appell mill-imsemmija sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fl-24 ta' Ġunju, 2024, permezz ta' rikors imressaq fl-24 ta' Ġunju, 2024 b'erba' aggravji, ċjoè: (i) li l-amministrazzjoni provviżorja tan-negozju u tal-assi ta' Mizzi Group Limited u l-kumpaniji sussidjarji tagħha min-naħa tal-appellant Desmond Mizzi u l-appellat Jovan Mizzi, sakemm issir l-assenjazzjoni tal-assi u tan-negozju ta' Mizzi Group Limited, mhix ta' xkiel għat-tħassir tal-ftehim tas-17 ta' Ġunju, 2005; (ii) li l-Ewwel Qorti ma kellhiex tinvoka l-klawsola arbitrali hija stess ladarba l-ebda waħda mill-partijiet ma ressqet tali eċċezzjoni; (iii) li f'kull każ, anke jekk għall-grazzja tal-argument l-Ewwel Qorti setgħet tqanqal hija stess l-imsemmija klawsola arbitrali *ex officio*, hija ma kellhiex tgħaddi sabiex tiċċhad it-talbiet attriċi, iżda fl-aġġar xenarju kellha tordna lill-atturi sabiex jirreferu l-kwistjoni għall-arbitraġġ u tordna s-soprasessjoni sakemm il-

proċeduri ta' arbitraġġ jiġu deċiżi, sabiex tara jekk fil-fatt tali proċeduri kinux ser jissarrfu f'rimedju effettiv; u (iv) li għalkemm il-partijiet ippruvaw jaslu għal soluzzjoni bonarjament, dawn it-tentattivi fallaw u l-eventwali proċeduri t'arbitraġġ ma joffrux soluzzjoni peress li tribunal arbitrali ma jistax jissostitwixxi ruħu għall-partijiet, ibiddel il-ftehim ta' bejniethom u jimponi kumitat ta' valutazzjoni ġdid magħmul minn membri mhux magħżula mill-partijiet.

16. Il-konvenuti Unitrade Limited, Joseph Vincent *sive* Jovan Mizzi u Gabrielle Mizzi wieġbu permezz ta' risposta tal-appell tad-19 ta' Lulju, 2024 li fiha taw ir-raġunijiet għala l-appell għandu jiġi miċhud.

17. Il-konvenut Tonio Zarb wieġeb b'risposta tal-1 ta' Awwissu, 2024 u tenna li m'għandux interess fl-azzjoni u għalhekk iħalli f'idejn il-ġudizzju ta' din il-Qorti.

18. Il-konvenut Steve Orton wieġeb b'risposta tal-15 ta' Novembru, 2024 fis-sens li huwa wkoll iħalli f'idejn il-ġudizzju ta' din il-Qorti.

19. Minkejja li l-konvenut Avukat Dr. Tonio Fenech ġie notifikat bir-rikors tal-Appell huwa baqa' ma weġibx.

20. Rat it-talba tal-konvenuti Unitrade Limited, Joseph Vincent *sive* Jovan Mizzi u Gabrielle Mizzi, sabiex dan l-appell jiġi appuntat mill-iżjed fis possibbli, peress li hemm diversi kawżi oħra bejn il-partijiet li qegħdin jistennew deċiżjoni f'din il-kawża, sabiex ikunu jistgħu jimxu 'l quddiem.

21. Wara li din il-Qorti rat l-atti kollha tal-kawża, tqis li m'hemmx ħtieġa li tqiegħed dan l-appell għas-smiġħ u b'hekk sejra tgħaddi minnufih għas-sentenza b'riġet l-**Artikolu 152(5) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili.**

Konsiderazzjonijiet:

22. Fl-ewwel aggravju tagħhom l-appellanti jgħidu li l-ftehim tas-17 ta' Ġunju, 2005, huwa ftehim preliminari li huwa intiż li jwassal għall-assenjazzjoni ta' assi ta' Mizzi Group Limited u l-kumpaniji sussidjarji tagħha (msejjaħ il-Grupp ta' Kumpaniji), li eventwalment għandhom jiġu assenjati bejn il-partijiet fuq il-ftehim, kif ukoll l-assunzjoni tad-djun tal-Grupp ta' kumpaniji mill-istess partijiet fuq il-ftehim. Il-ftehim ma jwettaqx l-assenjazzjoni, distribuzzjoni u assunzjoni maħsuba fih, iżda li għad irid isir it-trasferiment ta' assi u ta' diversi proprjetajiet immobiljari minn Mizzi Group Limited (minn hawn 'il quddiem imsejjaħ MGL) favur il-partijiet, kif ukoll l-assunzjoni tad-djun. Minn dan kollu sal-lum għadu ma sar xejn.

23. L-appellanti jsostnu li l-iskop li għalih inħatar il-KV kien li t-tliet membri tiegħu, nominati fil-ftehim tas-sena 2005, kellhom flimkien jagħmlu stima tal-assi u n-negozju ta' MGL u l-kumpaniji sussidjarji tagħha sabiex tiġi stabbilita *owelty* li għandha titħallas minn parti lill-oħra sabiex b'hekk iż-żewġ *lots* maħsuba fil-ftehim ikunu ta' valur indaqs. Wara li titlesta l-istima l-membri tal-KV kellhom jipprezentaw lill-azzjonisti ta' MGL skema ta' diviżjoni li tkun torbothom. Għalhekk isostnu li l-konsiderazzjoni tal-Ewwel Qorti li l-aħwa Mizzi u l-kumpaniji tagħhom ħadu taħt kontroll tagħhom l-assi li huma kienu ipprevedew li ser jaqsmu bejniethom, hija immaterjali, għaladarba n-negozju ġuridiku mertu tal-ftehim għadu ma seħħx.

24. Barra minn hekk l-appellanti jilmentaw li l-KV ma jistax iwettaq l-inkarigu tiegħu għaliex, wara r-riżenja ta' Steve Orton, dan m'għadux aktar kostitwit u kif ser jingħad aktar 'il quddiem fir-raba' aggravju, mhuwiex possibbli li ssir sostituzzjoni ta' Steve Orton fin-nuqqas ta' ftehim bejn il-partijiet. Għalhekk jingħad li l-ftehim, kif maħsub mill-partijiet, ma jistax jitwettaq aktar. Il-partijiet fuq il-ftehim riedu li l-eżerċizzju li kellu jitwettaq mill-KV kellu jsir minn tlieta min-nies partikolari msemmija fl-imsemmi ftehim. Dan il-ftehim ma ħasibx għall-każ fejn ikun meħtieġ li l-membri tal-KV jinbidlu u l-ftehim ma jgħid xejn f'dan ir-rigward. Għalhekk l-appellanti jsostnu li fin-nuqqas ta' ftehim dwar min kien ser jibdel lil Steve Orton, il-ftehim tas-sena 2005 ma jistax jiġi mwettaq.

25. L-appellanti jishqu li l-għan ġuridiku wara l-ftehim tal-2005 huwa l-assenjazzjoni tal-assi u n-negozju tal-Grupp u l-assunzjoni tad-dejn tal-istess Grupp mill-partijiet fuq il-ftehim. L-għan ġuridiku jikkostitwixxi l-*causa* tal-ftehim filwaqt li l-kuntratt finali ta' assenjazzjoni huwa l-oġġett tal-ftehim. Jingħad li l-*causa* fil-kuntratt huwa l-interess ekonomiku tal-partijiet fil-kuntratt, jew l-għan imfittex mill-partijiet, f'dan il-każ it-tqassim tal-assi u n-negozju ta' MGL, bil-ħlas ta' *owelty* wara li ssir stima mill-KV. Billi ma jistgħux isiru l-istima u l-iskema ta' distribuzzjoni mill-persuni maħtura mill-partijiet għal dan l-iskop, il-ftehim ma jistax jiġi mwettaq u għalhekk tilef kemm il-*causa* tiegħu, kif ukoll l-oġġett – żewġ elementi essenzjali meħtieġa mil-liġi. Għalhekk il-ftehim għandu jiġi mħassar. Il-fatt li l-partijiet fuq il-ftehim ħadu taħt idejhom l-amministrazzjoni tan-negozju u l-assi ta' MGL, ma jista' qatt jagħmel tajjeb għal dan in-nuqqas. Jingħad li l-Ewwel Qorti m'għarfitx dan il-punt fundamentali.

26. Għandu jingħad mal-ewwel, li din il-Qorti mhix ser tidhol fil-mertu ta' kawża oħra li għad hemm pendent bejn il-partijiet quddiem il-qorti għaliex dawn mhumienx il-mertu tal-kawża, tas-sentenza appellata jew tal-appell taħt eżami.

27. Fl-eżami tal-ewwel aggravju tal-appellanti, jeħtieġ li din il-Qorti tibda billi tislet xi prinċipji marbuta mal-kuntratti. L-**Artikolu 960 tal-Kodiċi Ċivili** jagħti tifsira ta' kuntratt bħala "*konvenzjoni jew ftehim bejn tnejn min-nies jew iżjed,*

illi bih tiġi magħmula, regolata, jew maħlula obbligazzjoni”. Hekk ukoll, il-liġi tipprovdi li kuntratt ikun jiswa kemm-il darba jkunu sodisfatti r-rekwiżiti essenzjali, jiġifieri: (i) li l-partijiet ikunu kapaċi jikkuntrattaw; (ii) li jkun hemm il-kunsens ta’ dak illi jobbliga ruħu; (iii) li l-oġġett tal-kuntratt tkun haġa żgura; u (iv) il-kawża tal-obbligazzjoni tkun waħda leċita (**Artikolu 966 tal-Kodiċi Ċivili**). Kif ingħad drabi oħra, jekk xi waħda minn dawn ir-rekwiżiti essenzjali tkun nieqsa, dak il-kuntratt għandu jiġi kkunsidrat null *ab initio* u ħadd ma jista’ jippretendi xi drittijiet li jirrizutaw mill-istess kuntratt (ara s-sentenza tal-Qorti tal-Appell tas-27 ta’ Ġunju, 2008, fil-kawża fl-ismijiet **Alfred Scicluna nomine v. Citadel Insurance p.l.c.**).

28. Barra minn hekk, jingħad ukoll li hu dottrinalment aċċettat illi l-kawża tal-obbligazzjoni hi l-iskop imfittex mill-partijiet. Skont it-teorija oġġettiva din il-kawża hi identifikata mal-funzjoni ekonomika-soċjali tan-negozju li jseħħ bejn il-partijiet. Hi għalhekk maħsuba li tiegħu qies tal-interessi kollha konkreti li l-operazzjoni, obbjettivament, hi mahsuba li tirrealizza. Għalhekk jingħad ukoll li huwa meħtieġ mill-ġudikant li jidentifika d-dixxiplina regolatriċi tan-negozju u jgħaddi għall-valutazzjoni tas-sustanza tal-kawża, bħala element essenzjali tan-negozju. Fi kliem ieħor, il-ġudikant għandu jiddetermina jekk il-kawża, oġġett tal-valutazzjoni, hix waħda skont il-liġi (ara f’dan is-sens is-sentenza tal-Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri) tas-16 ta’ Settembru, 2004, fil-kawża fl-ismijiet **Joseph Farrugia v. Peter Paul Attard**).

29. Dan huwa meħtieġ peress li l-liġi tipprovdi li obbligazzjoni mingħajr kawża, jew magħmula fuq kawża falza jew illeċita (jiġifieri li tkun waħda pprojbita mil-liġi jew kontrarja għall-għemil xieraq jew għall-ordni pubbliku) m'għandha l-ebda effett (ara **Artikoli 987 u 990 tal-Kodiċi Ċivili**). Jista' jingħad bla ebda tlaqliq, illi din il-Qorti ma tara xejn illeċitu fil-ftehim ta' diviżjoni tan-negozju kif mfassal fis-sena 2005.

30. Kull ftehim jikkonsisti fil-manifestazzjoni tal-volontà tal-partijiet li jidhru fuq il-ftehim li jiltaqgħu f'rapport wieħed. L-atturi appellanti jishqu fuq in-natura preliminari tal-ftehim tas-17 ta' Ġunju, 2005. Għalhekk, jeħtieġ li wieħed jistharreġ jekk il-ftehim partikolari ġiex imwettaq, jew kienx wieħed purament ta' natura preliminari. Minn qari tal-imsemmi ftehim, din il-Qorti m'għandha l-ebda dubju li l-partijiet kellhom isegwu l-imsemmi ftehim tas-sena 2005, b'wieħed ieħor definittiv fejn jingħata effett għad-diviżjoni u ristrutturar tal-kumpaniji wara li jsir l-eżerċizzju ta' valutazzjoni (ara artikolu 1.2 tal-ftehim). Il-partijiet qablu li joqogħdu għad-deċiżjonijiet tal-KV (ara artikoli 11 sa 13 tal-ftehim).

31. Għalkemm il-ftehim tal-2005 jista' jingħad li kien wieħed preliminari, li fih kellu indikat dak li kien essenzjali sabiex il-partijiet jilħqu l-għan li ssir il-qasma tan-negozju (kemm l-assi, kif ukoll id-djun), peress li d-diviżjoni kellha sseħħ fl-att definittiv; fl-istess waqt il-partijiet fasslu dak li l-KV kellu jimxi fuqu bħala pjan ta' diviżjoni, kemm tal-assi kif ukoll tad-djun (ara artikoli 1.6 u 14 tal-

ftehim tas-sena 2005, kif riżultanti wkoll mis-sentenza appellata). Il-KV kellu tifsila ċara ta' dak li kellhom ikunu l-parametri ta' diviżjoni tan-negozju. Għalhekk il-partijiet kienu qegħdin jagħtu effett għall-ftehim milħuq f'dak li huma l-amministrazzjoni u l-ġestjoni tan-negozju f'żewġ lottijiet separati, sakemm isir l-att definittiv.

32. Għaladarba l-partijiet kienu qegħdin jagħtu effett għal dak li kellu jseħh permezz tal-att finali, dan ma jistax hlief ifisser li dan mhuwiex sempliċi kuntratt preliminari, iżda wieħed riproduttiv jew kuntratt preliminari impropriu (ara f'dan is-sens is-sentenza tal-Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri) tal-10 ta' Jannar, 2007, fil-kawża fl-ismijiet **De Tigne Limited v. Lorna Micallef**).

33. Għalkemm m'hemmx dubju li kuntratt preliminari jeżawrixxi l-funzjoni tiegħu meta dan ikun assorbit b'kuntratt definittiv, għaladarba f'dan il-każ, il-partijiet qatt ma waslu għall-kuntratt definittiv ta' diviżjoni, il-konsegwenza ma tistax hlief tkun dik li l-ftehim preliminari tas-sena 2005, jibqa' l-uniku sors tad-drittijiet u l-obbligazzjonijiet għan-negozju partikolari li riedu jwettqu l-partijiet fuq l-imsemmi ftehim, jiġifieri l-aħwa Mizzi u l-kumpaniji rispettivi tagħhom.

34. Meta wieħed jintrabat li jwettaq obbligazzjoni huwa mistenni li jagħmel dan bl-għaqal ta' missier tajjeb tal-familja (**Artikolu 1132(1) tal-Kodiċi Ċivili**), kif ukoll il-kuntratti għandhom jiġu eżegwiti bir-rieda tajba, u jobbligaw mhux biss għal dak li jingħad fihom, iżda wkoll għall-konsegwenzi kollha li ġgħib

magħha l-obbligazzjoni skont ix-xorta tagħha, bl-ekwità, bl-użu jew bil-liġi (**Artikolu 993 tal-Kodiċi Ċivili**). Huwa mistenni li din ir-regola tal-imġiba tiġi osservata mill-partijiet kemm fil-faži *in contrahendo*, kif ukoll fil-konklużjoni tal-ftehim u b'mod speċjali fit-twettiq jew l-eżekuzzjoni tiegħu .

35. Għalhekk huwa xieraq li l-Qorti tfittex is-soluzzjoni li tkun l-aktar konformi għall-ispirtu u l-veru għan tar-regolament tal-interess li l-istess partijiet għall-ftehim kellhom fil-każ konkret. Dan ifisser li jkun meħtieġ li wieħed jaċċerta ruħu mill-volontà tal-partijiet billi jmur lil hemm minn dak li jingħad fil-kuntratt preliminari u jagħmel evalwazzjoni ta' dak li jingħad u li seħħ bejn il-partijiet wara li seħħ il-ftehim preliminari. Tabilhaqq minn eżami tal-provi voluminużi fl-atti jirriżulta li l-partijiet kienu taw eżekuzzjoni għall-ftehim tas-sena 2005. Jingħad b'eżempju li l-aħwa Mizzi kienu qegħdin iħallsu d-djun ta' MGL¹.

36. Mix-xhieda ta' Desmond Mizzi jingħad minnu:

*«aħna pruvajna nsibu soluzzjoni on how we can move forward. Going separately għax ovvjament ma stajniex inkomplu flimkien. Is-soluzzjoni kienet... konna għamilna il-ġiex lots ta' kif xtaqnihom aħna u aħna konna għidnihom....Issa intom meta.... Sakemm aħna nibqgħu mmexxu l-lots għalina personali jew ħa naħdmu.... It-tajieb jew ħażin ħa jkun qħal kont ta' min ħa jkun qed imexxi imma sa dan it-tant intom tridu taraw as of the cut off date tal-31 March x'kien il-valur ta' lot A u l-obbligu ta' lot A u x'inhu l-valur ta' lot B u kellhom jagħmlu set-off.... Apparti mis-set-offs huma kellhom ukoll jagħmlu d-diviżjoni fattwali.»*²

¹ Ara klawnsola 14.3 tal-ftehim u x-xhieda f'paġna 412 tal-proċess.

² Ara paġni 355 u 356 tal-proċess.

37. Filwaqt li Joseph Vincent sive Jovan Mizzi xehed dwar l-iskop tal-ftehim tal-2005 fis-sens li l-aħwa ftiehm:

«F'Ġunju giet ippreżentata verżjoni aktar komprensiva tal-ftehim tal-2005 intitolat Business Valuation and Division/Restructuring Agreement (il-'Ftehim') fejn ikkonfermajna l-assi u d-djun tal-kumpanija MGL u s-sussidjarji tagħha jingasmu f'żewġ lottijiet kif ftehmna f'Marzu tal-2005 u kif provdut fi klasola 1.6 tal-ftehim (vide Dok. DM 12 anness mal-affidavit ta' Desmond Mizzi). Qbilna wkoll fuq il-cut-off date li kienet id-data tal-31 ta'Marzu, 2005. Minn dak inhar jiena u ħija ma kellux ikollna aktar x'naqsmu man-negozju ta' xulxin....Ftehmna li mill-cut-off date kulhadd jamministra l-lot tiegħu sabiex ma jkunx hemm diżgwid dwar valutazzjoni tal-lottijiet minn wara l-cut-off date.»³

38. Għalhekk għalkemm f'dan il-każ qatt ma sar il-kuntratt finali ta' diviżjoni, il-partijiet kienu fasslu ftehim preliminari li bih nedew l-elementi essenzjali ta' dak li kellu jkun in-negozju bejniethom jiġifieri l-qsim tal-assi u d-djun tal-kumpanija MGL, fid-dawl tal-possibbli konklużjoni tal-ftehim aħħari bejniethom. Il-partijiet kienu qegħdin jafdaw l-aħħar parti tan-negozju, jiġifieri l-valutazzjoni li kellha ssir mill-KV, wara li kienu ddeċidew kif kellu jsir il-qsim u kkunsidraw x'kellu jkun id-dettal tan-negozju. Għalhekk il-ftehim bażiku kien seħħ bejn il-partijiet, li kien jonqos kien id-dettall tal-valutazzjoni sabiex jiġi ppubblikat il-kuntratt finali tad-diviżjoni.

39. Minn dan kollu jinżel li, din il-Qorti b'hal ta' qabilha, issib li l-ftehim bejniethom kien stabbilit u kien beda jiġi attwat, hekk kif l-istess aħwa Mizzi, ħadu f'idejhom ir-riedni tal-avvjamenti u kumpaniji skont il-ftehim tas-sena 2005. Għalhekk qajla jista' jingħad li dan hu fatt immaterjali. Ladarba l-aħwa Mizzi ftiehm fil-prinċipju dwar kif kellhom jaqsmu l-operazzjoni tal-assi u l-

³ Ara affidavit f'paġna 409 tal-proċess.

ħlas ta' djun bejniethom, u kienu qegħdin joperaw skont tali prinċipju ta' qas-
ma, ikun ċertament bi ksur tal-ispiritu eżerċitat mill-aħwa Mizzi fl-imsemmi
ftehim, meta assumew l-operazzjoni tal-assi li ftehm u li ser jaqsmu be-
jniethom, illi issa jiġi dikjarat li tali ftehim għandu jiġihassar daqslikieku ma
eżista qatt.

40. Wara kollox, tajjeb li jiġi mfakkar ukoll il-prinċipju ta' *pacta sunt servan-*
da, jiġifieri li l-ftehim bejn il-partijiet jikkostitwixxi liġi, li jinsab rifless fl-**Artikolu**
992(1) tal-Kodiċi Ċivili. Fit-tieni subinċiż ta' dan il-provvediment tal-liġi
jingħad ukoll li dawn il-kuntratti ma jistgħux jiġu mħassra ħlief bil-kunsens ta'
xulxin tal-partijiet, jew għal raġunijiet magħrufin mil-liġi. Għalhekk il-patt miftie-
hem ma jistax jiġi varjat jew mitmum unilaterlament, iżda t-tħassir tiegħu jkun
possibbli biss bil-kunsens taż-żewġ partijiet u fin-nuqqas ta' raġuni valida fil-
liġi, lanqas jista' jiġi annullat.

41. Kemm hu hekk, il-Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri) fis-sentenza
tagħha tal-14 ta' April, 2009 fl-ismijiet **Saviour Portelli v. Alfred Caruana**
nomine et tenniet:

«**L-Artikolu 992 tal-Kodiċi Ċivili** jistabilixxi regola ġenerali applikabbli għal
kuntratti kollha illi, la l-kuntratt għandu forza ta' liġi għall-partijiet kontraenti, it-
tħassir tiegħu kien possibbli bil-kunsens taż-żewġ partijiet jew għal raġunijiet
magħrufa mil-liġi. L-espressjoni "bil-kunsens ta' xulxin" ma toffri ebda diffikultà
inkwantu skont is-sinjifikat ordinarju tagħha ma tistax ħlief tfigħer illi biex il-
partijiet jestingwu l-kuntratt u, allura, jtemmu l-prestazzjonijiet li għadhom ma
għewx esegwiti, ried ikun hemm il-kunsens reċiproku tagħhom. Kwantu għal
"raġunijiet magħrufin mil-liġi" dawn jistgħu jkunu varji. B'mod prinċipali, hu l-każ
fejn waħda mill-partijiet ma toqgħodx għall-obbligazzjonijiet tagħha, anke

*għaliex il-kundizzjoni riżoluttiva hi dejjem sottintiza fil-kuntratti bilaterali (ara **Artikolu 1068, Kodiċi Ċivili**).»*

42. Għalkemm huwa minnu li l-ftehim tal-2005 ma jipprovdi għax-xenarju fejn ikun meħtieġ li wieħed mill-membri tal-KV jinbidel, din il-Qorti ma taqbilx mal-appellanti meta jsostnu li ladarba telaq Steven Orton, il-ftehim tas-sena 2005 ma jistax aktar jitwettaq. Kemm hu jirriżulta mix-xhieda tal-avukat Tonio Fenech u ta' Tonio Zarb, iż-żewġ membri l-oħra tal-KV, li għalkemm ma jidhlux fil-mertu tal-kwistjoni jekk il-KV għadux validament jeżisti jew le, huma xorta jistgħu jkomplu bl-inkarigu mogħti lilhom⁴.

43. Barra minn hekk, tajjeb li jiġi mfakkar li l-membri tal-KV mhumienx parti fuq il-ftehim tal-2005, iżda huma ngħataw inkarigu ċar li jwettqu l-valutazzjoni tal-assi u li jwettqu l-pjan ta' diviżjoni skont l-inkarigu mogħti lilhom sabiex isir il-kuntratt finali. Għaladarba minkejja r-riżenja ta' Orton, il-membri li fadal jistgħu jkomplu bix-xogħol meħtieġ minnhom sabiex jiġi eżegwit il-kuntratt finali ta' diviżjoni, l-atturi appellanti m'għandhomx raġun meta jsostnu li l-ftehim tas-sena 2005 ma jistax jitwettaq, peress li tilef kemm il-kawża kif ukoll l-oġġett tiegħu. L-għan prinċipali tal-ftehim tal-2005 huwa li jsir il-kuntratt finali ta' diviżjoni u mhux kif jinħatru, itemmu l-ħatra jew jiġu sostitwiti l-membri tal-KV.

44. Isegwi li l-atturi appellanti m'għandhomx raġun fl-ewwel aggravju tagħhom.

⁴ Ara xhieda f'paġni 784, 803 u 896 sa 897 tal-proċess.

45. Fit-**tieni aggravju tagħhom**, l-atturi appellanti jilmentaw li l-Ewwel Qorti ma kellhiex tqajjem *ex officio* l-klawsola arbitrali hija stess, ladarba l-ebda waħda mill-partijiet ma ressqet tali eċċezzjoni. Filwaqt li l-appellanti jagħmlu referenza għall-**Artikolu 742(3) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili** u l-**Artikolu 15(3) tal-Att dwar l-Arbitraġġ**, u għall-ġurisprudenza dwar l-istess suġġett, isostnu li ladarba hadd mill-partijiet ma qajjem tali kwistjoni skont kif titlob il-liġi, ifisser li għandu jitqies li rrinunzjaw għall-klawsola arbitrali. Fid-dawl ta' din ir-rinunzja, jingħad mill-appellanti li ma kienx leċitu li l-Ewwel Qorti tiżvesti ruħha mill-ġurisdizzjoni tagħha billi tiċhad it-talbiet attriċi u kienet għal kollox żbaljata meta invokat hija stess il-klawsola arbitrali *ex officio* u ċaħdet it-talbiet attriċi. Din hija raġuni oħra għala s-sentenza appellata għandha tiġi revokata.

46. Fir-rigward tat-**tielet aggravju** tal-atturi appellanti jingħad minnhom li mingħajr preġudizzju għall-aggravju ta' qabel, f'kull każ, l-Ewwel Qorti, ma kellhiex tiċhad it-talbiet tal-atturi, iżda kellha fl-agħar xenarju, tordna lill-appellanti sabiex jirreferu l-kwistjoni għall-arbitraġġ fi żmien fiss u tordna s-soprasessjoni sakemm jitlestew il-proċeduri arbitrali, sabiex ikun jista' jiġi verifikat jekk tali proċeduri kenux sarrfu f'rimedju effettiv.

47. Fl-**aħħar aggravju** tagħhom, l-atturi appellanti jsostnu li f'kull każ, għalkemm saru tentattivi sabiex isolvu t-tilwim bejn il-partijiet b'mod bonarju, dawn sfaw fix-xejn u l-eventwali tribunal arbitrali ma joffrix soluzzjoni, hekk kif dan ma jistax jissostitwixxi ruħu għall-partijiet u jimponi KV ġdid magħmul minn persuni, jew membri ġodda li ma jkunux magħżula mill-partijiet. Isostnu li ma hemm xejn li tribunal arbitrali jista' jagħmel li ma setgħetx tagħmel ukoll il-Qorti ta' ġurisdizzjoni ċivili. L-Ewwel Qorti żbaljat meta għażlet li tieqaf milli tiddeċiedi l-kawża fil-mertu meta invokat il-klawsola arbitrali, għaliex il-qrati ma jistgħux jirrinunzjaw għall-ġurisdizzjoni mogħtija lilhom mil-liġi. Jingħad ukoll li r-referenza li saret mill-Ewwel Qorti sabiex il-kwistjoni tiġi megħluba b'mod amikevoli u fin-nuqqas permezz ta' arbitraġġ, hija żbaljata. Dan jingħad peress li l-ebda tribunal arbitrali m'għandu s-setgħa li jvarja l-ftehim bejn il-partijiet jew li jissostitwixxi ruħu għall-volontà tal-partijiet. Jingħad li l-kuntratti għandhom is-saħħa ta' liġi u ma jistgħux jiġu mħassra jekk mhux għal raġunijiet magħrufin mil-liġi. Għalhekk jingħad li l-ebda proċedura arbitrali ma tista' tagħti rimedju.

48. L-atturi appellanti jisiltu siltiet mill-ġurisprudenza sabiex fir-rigward tal-eċċezzjoni marbuta mal-**Artikolu 1877 tal-Kodiċi Ċivili** mressqa minn uħud mill-konvenuti, isostnu li l-membri tal-KV mhumieq regolati bil-prinċipji tal-istitut ta' mandat, iżda jisħqu li r-rapport ġuridiku bejn il-partijiet għall-ftehim u l-membri tal-KV huwa dak ta' kiri ta' xogħol u industrija. Jingħad mill-appellanti li din il-materja hija suġġett ta' ġudikat wara li ġiet deċiża s-sentenza tad-29 ta' Settembru, 2016, fl-ismijiet **Joseph Vincent sive Jovan Mizzi et v. Dr. Tonio**

Fenech et (158/2013). F'dan il-każ, l-element ta' rappreżentanza hu għalkollox nieqes. Barra minn hekk, jingħad mill-appellanti li anke jekk jingħad li r-rapport ġuridiku bejn il-partijiet huwa bbażat fuq mandat, wara li rriżenja Orton, l-atturi appellanti għamluha ċara li ma jridux liż-żewġ membri l-oħra jkomplu bl-inkarigu mogħti lilhom fl-assenza ta' Orton. Jingħad li l-KV ġie appuntat sabiex joperaw flimkien bl-unanimità u l-ftehim tal-2005 ma jaħsibx għal mekkaniżmu ta' sostituzzjoni ta' membru li jirriżenja, jew li jiġi mod ieħor nieqes. Fin-nuqqas ta' tali mekkaniżmu jew nuqqas ta' ftehim bejn il-partijiet jingħad li l-ftehim tas-sena 2005 ma jistax jitwettaq.

49. Din il-Qorti ser tgħaddi sabiex tqis dawn l-aħħar aggravji f'daqqa hekk kif jirriżulta li huma marbutin sew ma' xulxin. Huwa minnu li l-klawsola numru 22.2 tal-ftehim tas-sena 2005, jagħti l-jedd lill-partijiet sabiex iressqu għall-arbitraġġ *"any dispute arising under this agreement ... the dispute shall be referred and submitted to arbitration"*. Jiġifieri l-partijiet fuq il-ftehim tas-sena 2005, kellhom indaqs l-obbligu kuntrattwali li jirreferu diżgwid bejniethom għad-deċiżjoni permezz ta' proċeduri ta' arbitraġġ. Madankollu l-partijiet urew biċ-ċar li ma kellhom l-ebda ħsieb li jimxu fit-triq tal-arbitraġġ.

50. Tabilhaqq, l-**Artikolu 15 (3) tal-Att dwar l-Arbitraġġ (Kap. 387 tal-Liġijiet ta' Malta)** jipprovdi:

«(3) Minkejja kull dispożizzjoni li hemm fil-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili jekk parti fi ftehim ta' arbitraġġ, jew xi persuna li tagħmel it-talba permezz jew bis-setgħa tal-parti, tibda xi proċedimenti legali f'qorti kontra kull parti oħra fil-ftehim ta' arbitraġġ jew xi persuna li tagħmel it-talba permezz jew

bis-setgħa ta' dik il-parti, dwar kull ħaġa miftehma li tiġi riferita għall-arbitraġġ, kull parti f'dawk il-proċedimenti legali tista' f'kull żmien qabel ma tressaq xi eċċezzjonijiet jew tmexxi mod ieħor fil-proċedimenti, titlob lil dik il-qorti li twagqaf il-proċedimenti, u dik il-qorti jew imħallef tagħha, kemm-il darba ma jkunx sodisfatt li l-ftehim ta' arbitraġġ ikun sar inoperattiv jew ma jistax jitkompla, għandha tordna li jitwaqqfu l-proċedimenti.» (sottolinjar ta' din il-Qorti)

51. Għalhekk, skont l-**Artikolu 15(3) tal-Att dwar l-Arbitraġġ** biex jitwaqqfu l-proċeduri quddiem il-Qorti sakemm jintemmu l-proċeduri tal-arbitraġġ hemm bżonn li jiġu sodisfatti ċerti kundizzjonijiet. L-ewwel nett, it-talba għas-suspensjoni trid issir mill-parti qabel ma tressaq xi eċċezzjoni jew tmexxi mod ieħor fil-proċedimenti. Din it-talba tista' ssir permezz ta' rikors għal rasu qabel ma tiġi ppreżentata r-risposta maħlufa jew inkella billi titressaq talba fl-għamla ta' eċċezzjoni preliminari fir-risposta maħlufa (ara **Clentec Limited v. Il-Ministru tas-Saħħa et** deċiża mill-Qorti tal-Appell fis-27 ta' Marzu, 2020 u **Panta Marketing and Services Limited v. AX Construction Limited** deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-3 ta' Diċembru, 2010).

52. It-talba għas-soprasessjoni għandha ssir fil-bidu għaliex jekk ma ssirx mill-ewwel, il-parti tista' titqies li tkun irrinunzjat għall-klawsola arbitrali u b'hekk tkun meqjusa li aċċettat li toqgħod għall-ġurisdizzjoni tal-Qorti. Wara kolloxx, hija ġurisprudenza miżmuma li klawsoli arbitrali jistgħu jiġu rinunzjati, sew espressament sew taċitament (ara **Edward Rizzo proprio et nomine v. Major Arthur D. Abbott proprio et nomine** deċiża mill-Prim'Awla, Qorti Ċivili fit-28 ta' Ottubru, 1952, **Cordina Insurance Agency Limited pro v. John Abela Limited** deċiża mill-Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri) fit-3 ta' Ottubru,

2008 u **Malta Shipyards Limited v. VPJ Limited** deċiża mill-Qorti tal-Appell fid-9 ta' Novembru, 2012).

53. It-tieni nett, il-Qorti trid tkun sodisfatta li l-ftehim tal-arbitraġġ għadu fis-seħħ jew jista' jitwettaq, u fl-aħħar nett il-kwistjoni li dwarha jintalab li tgħaddi għall-arbitraġġ tkun fil-fatt waħda li għalih il-ftehim tal-arbitraġġ kien maḥsub. (ara f'dan is-sens is-sentenza ta' din il-Qorti ts-7 ta' Diċembru, 2023, fil-kawża fl-ismijiet **Trasporti e Movimenti Terra Limited v. Schembri Infrastructure Limited**).

54. Tajjeb li wieħed iżomm f'moħħu wkoll li skont l-**Artikolu 742(3) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili**, il-fatt waħdu li jkun hemm klawsola arbitrali fi ftehim ma jeskludix il-ġurisdizzjoni tal-Qrati (ara **George Camilleri v. Hugh P. Zammit nomine** deċiża mill-Qorti tal-Appell fl-4 ta' Mejju, 1998). Li jista' jiġri huwa li, kemm jekk ikun inbeda xi proċediment quddiem arbitru, kemm jekk le, il-Qorti tista' dejjem twaqqaf il-proċedimenti li jkun hemm għaddejjin quddiemha, u tistenna l-eżitu ta' dawk il-proċedimenti. Ifisser għalhekk li l-aċċettazzjoni tat-talba għas-soprasessjoni mhijiex stqarrija li l-Qorti m'għandhiex ġurisdizzjoni li tisma' l-kawża.

55. Kemm hu hekk, huwa miżmum li anke jekk ikun hemm is-soprasessjoni, il-ġurisdizzjoni tal-Qorti Maltija xorta tibqa' tgħodd skont l-**Artikolu 742(3) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili**. Dan hu hekk għaliex li kieku

I-klawsola ta' arbitraġġ ittemm il-ġurisdizzjoni b'mod sħiħ, ma jkunx hemm lok li tiġi ordnata s-soprasessjoni tal-kawża, imma biss il-ħelsien tal-imħarrek milli jibqa' fil-ġudizzju fuq il-bażi tan-nuqqas ta' ġurisdizzjoni (ara s-sentenza tal-Qorti tal-Appell tas-7 ta' Diċembru, 2023 fil-kawża fl-ismijiet **Trasporti e Movimenti Terra Limited v. Schembri Infrastructures Limited**).

56. Madankollu, għalkemm din il-Qorti taqbel mal-prinċipji kif imfissra mill-appellanti dwar il-materja tal-arbitraġġ, jiġi osservat li l-Ewwel Qorti kienet mitluba tiddeċiedi dwar żewġ talbiet attriċi: (i) li r-riżenja ta' Orton mill-KV mañluq bl-iskrittura tas-17 ta' Ġunju, 2005, sabiex iwettaq il-valutazzjoni tan-negożju, li kellha twassal għall-qasma, distribuzzjoni jew ristrutturar tan-negożju ta' MGL, hekk kif mañsub fl-imsemmija ftehim, ma jistax jiġi aktar imwettaq u għalhekk l-obbligi u d-drittijiet naxxenti mill-istess skrittura ntemmu; u (ii) sabiex titħassar l-iskrittura tas-17 ta' Ġunju, 2005.

57. Minn qari tas-sentenza appellata l-Ewwel Qorti ma qalitx li ma kellhiex tiddeċiedi l-kawża minñhabba l-klawsola arbitrali li hemm fil-ftehim tas-sena 2005, jew minñhabba nuqqas ta' kompetenza tal-Qorti. Mod ieñor, it-talbiet attriċi ġew miċħuda għal żewġ raġunijiet: (i) li l-partijiet fuq il-ftehim assumew l-operazzjoni tal-assi skont kif miftiehem li kellha ssir il-qasma u allura ma kienx skont l-ispiritu tal-ftehim li dan jithassar daqslikieku ma eżista qatt; u (ii) lanqas qablet mal-atturi li r-riżenja ta' Orton tfisser li l-qasma ma tistax issir, peress li l-ftehim jipprovdi soluzzjoni għal fejn ikun hemm kwistjoni bejn il-

partijiet, dik tal-arbitraġġ u għalhekk ma kellhiex twassal għat-tħassir tal-ftehim. Dan ifisser li l-Ewwel Qorti, bil-maqlub ta' dak li jsostnu l-appellanti, ma qajmet l-ebda eċċezzjoni *ex officio* fis-sens li ma kellhiex il-kompetenza li tiddeċiedi t-talbiet attriċi. L-atturi appellanti m'għandhomx raġun meta jingħad minnhom li l-Ewwel Qorti rrinunzjat għall-ġurisdizzjoni tagħha jew li għażlet li tieqaf milli tiddeċiedi l-mertu.

58. Dan ma jfissirx lanqas li l-Ewwel Qorti kellha tirreferi l-każ għall-arbitraġġ kif isostnu l-atturi appellanti. B'żieda ma' dan, l-Ewwel Qorti ma kienx jeħtiġilha tistenna l-eżitu ta' dawk il-proċeduri. Ma jridx jintesa li l-iskop tal-kawża kien it-tħassir tal-ftehim kollu kemm hu. Is-sostituzzjoni tat-tielet membru tal-KV ma kinitx fost it-talbiet attriċi. Ladarba din ma kinitx taqa' fil-parametri ta' dak li ntalab mill-atturi, l-Ewwel Qorti kienet tkun qiegħda tiddeċiedi lil hemm minn dak mitlub minnha li tiddeċiedi, li kieku għamlet dak indikat mill-appellanti. Il-kwistjoni li ressqu l-atturi quddiem il-Qorti f'din il-kawża kienet biss jekk bir-riżenja ta' Steve Orton wasslitx għas-sitwazzjoni fejn dak maħsub fil-ftehim tal-2005, jiġifieri l-qasma, distribuzzjoni u ristrutturar tan-negozju ta' MGL, ma jistax aktar jiġi mwettaq u li għalhekk intemmu l-obbligi u d-drittijiet riżultanti mill-istess ftehim.

59. Kif ingħad qabel minn din il-Qorti, fil-konsiderazzjonijiet tagħha taħt l-ewwel aggravju ta' din is-sentenza, din il-Qorti ma taqbilx ma' dan l-argument tal-atturi appellanti. Dan kemm peress li ma hemmx lok li jingħad li l-ftehim

huwa bla effett, għadarba bħala stat ta' fatt, il-partijiet fuq il-ftehim taw effett għall-qasma maħsuba fl-imsemmi ftehim tal-2005, kif ukoll hemm ix-xhieda tal-bqija tal-membri tal-KV li jsostnu li jistgħu jkomplu bl-inkarigu mogħti lilhom.

60. Għandu jingħad li għalkemm saret referenza għall-istess ġurisprudenza fis-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tad-29 ta' Settembru, 2016, fl-ismijiet **Joseph Vincent sive Jovan Mizzi et v. Dr. Tonio Fenech et (158/2013)**, qajla jista' jingħad li din isservi ta' ġudikat dwar il-kwistjoni jekk il-membri tal-KV kellhomx kuntratt ta' kiri ta' xogħol jew mandat. Fl-ewwel lok, dik il-Qorti ma ntalbitx tiddeċiedi dwar in-natura tal-irwol tal-KV. Barra minn hekk, meta dik il-Qorti għamlet referenza għall-istess ġurisprudenza li l-appellanti jsemmu f'dan il-każ ukoll, qieset li l-KV «*gie nkarigat biex iwettaq finalità u riżultat, huwa legalment sostenibbli li ssir talba għal eżekuzzjoni tal-obbligazzjoni assunta.*» Hekk ukoll, dik il-Qorti qieset li ma kien hemm xejn ta' ostaklu li l-KV jikkonkludi l-inkarigu tiegħu. Obbligazzjoni jew inkarigu tista' tkun kemm ta' mandatarju, kif ukoll ta' dak il-professjonist li jidhol għal biċċa xogħol. Għalhekk żgur li ma jistax jingħad li n-natura tal-inkarigu mogħti lill-membri tal-KV huwa milqut b'xi ġudikat.

61. L-appellanti jisħqu ħafna u jsejsu l-azzjoni tagħhom fuq l-argument li ladarba l-membri tal-KV inġatru sabiex joperaw konguntament, b'mod unanimu, u l-istess ftehim ma fihx mekkaniżmu għal tibdil ta' xi membru, isegwi li l-ftehim ma jistax jitwettaq aktar. Issa minn qari tal-inkarigu mogħti lill-

KV mill-ftehim tas-sena 2005, jirriżulta b'mod ċar li l-inkarigu lill-KV ingħata b'mod kollettiv u ma tqassamx b'mod individwali bejniethom. Hekk ukoll, huwa minnu li l-ftehim ma jaħsibx għas-sostituzzjoni ta' membri f'każ li dawn jirriżenjaw jew ma jibqgħux mod ieħor membri tal-KV. Dan x'aktarx huwa dovut għall-fatt li l-ħsieb wara l-ftehim kien li l-eżerċizzju li kellu jitwettaq mill-KV kellu jkun wieħed effiċjenti. B'sogħba l-imġiba tal-partijiet kemm bejniethom, kif ukoll fin-numru ta' kawżi li tressqu quddiem il-Qrati, kemm fil-konfront ta' xulxin, kif ukoll fir-rigward tal-istess membri tal-KV ma seta' qatt iwassal għal proċess effiċjenti.

62. Izda dan waħdu ma għandux ikun ta' xkiel għat-twettiq tal-ftehim. Tajjeb li tingħibed l-attenzjoni għall-fatt li m'hemm xejn lanqas fil-ftehim li membru tal-Kumitat ma jistax jirriżenja jew għal xi raġuni ma setax ikompli jagħti s-servizzi tiegħu. Hekk kif lanqas m'hemm l-ebda klawżola speċifika li tgħid x'irid isir jekk membru tal-KV ma jistax ikompli bl-inkarigu tiegħu. Dan seta' kien sempliċement nuqqas ta' ħsieb min-naħa tal-partijiet jew għaliex il-ħsieb u x-xewqa tagħhom kien li l-inkarigu tal-KV jitwettaq mill-aktar fis possibbli. Kienet x'kienet ir-raġuni, jibqa' l-prinċipju li jeħtieġ li jithaddem ċjoè li l-kuntratt għandhom jiġu eżegwiti b'rieda tajba.

63. Kif rajna, il-ftehim li l-appellanti qegħdin tant jinsistu li jithassar minhabba l-fatt li Steve Orton irriżenja m'għandux jithassar għaliex fuq kollox il-partijiet diġà bdew iwettquh mhux issa imma snin ilu. Barra minn hekk, bil-

kontra ta' dak li jsostnu l-appellanti, il-ftehim fih innifsu jipprovdi li meta jkun hemm xi dizgwid li ma jistax jiġi riżolt b'mod amikevoli, allura l-partijiet għandhom jagħmlu użu mill-għodda tal-arbitraġġ. Din il-klawsola hija waħda ġenerali u ma teskludi l-ebda tilwima li għandha x'taqsam mat-twettiq tal-obbligazzjonijiet maqbula fil-kuntratt.

64. Jiġi b'hekk li l-Ewwel Qorti sewwa qalet li l-partijiet setgħu użaw din l-għodda biex sa fl-aħħar it-tilwim bejn il-partijiet jasal fi tmiemu u l-ftehim ikun jista' jiġi eżegwit għalkollox.

65. Għaldaqstant anke dawn l-aggravji mhux mistħoqqa.

Deċiżjoni

Għaldaqstant, għar-raġunijiet hawn fuq imsemmija, din il-Qorti qiegħda **tiċhad** l-appell tal-atturi appellanti u tikkonferma s-sentenza appellata fis-sħiħ. L-ispejjeż tal-appell jingarru mill-istess atturi appellanti.

Mark Chetcuti
Prim Imħallef

Christian Falzon Scerri
Imħallef

Josette Demicoli
Imħallef

Deputat Registratur
da